

Utrikesminister Ann Linde

Regeringens deklARATION

vid 2020 års utrikespolitiska debatt i riksdagen
onsdagen den 12 februari 2020

Regeringen

Utrikesdeklarationen 2020

Herr talman, ärade ledamöter, representanter för den diplomatiska kåren, kära åhörare,

Sveriges utrikespolitik förs med syftet att skapa trygghet i vårt land och i vår omvärld.

De senaste årens konflikter, klimatkris och flyktingströmmar visar att det som händer långt från våra landsgränser också påverkar oss i Sverige.

Världen blir mer oförutsägbar – och den kommer närmre. Det pågående coronavirusutbrottet visar hur sammanlänkad världen är.

Det finns de som tycker att vi borde stänga dörren för samarbete. Som om problemen skulle försvinna om man bara blundade. Min övertygelse är att vi behöver möta en orolig omvärld med mer samarbete och solidaritet. Internationella problem kräver internationella svar.

Det demonstreras för frihet och rättvisa runtom i världen. Klimatrörelsen samlar miljontals människor på gator och torg. Vi har ett ansvar att lyssna till deras starka uppmaningar.

Ett välfungerande internationellt samarbete och folkrätten är grunden för en världsordning där regler och avtal går före den starkes rätt. Det är en förutsättning för ett tryggt och säkert Sverige.

Vi står upp för diplomati, dialog och samarbete. Så försvarar vi våra intressen, värderingar och trygghet. Så gör vi världen säkrare.

Herr/fru talman,

EU är vår viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. Ingen annan aktör är i så stor utsträckning en garant för svensk ekonomi, säkerhet och fred. Sverige ska fullt ut delta i EU-samarbetet och i dess utformning på ett sätt som värnar svenska intressen.

Storbritannien har nu lämnat EU och det är dags att blicka framåt. Sverige ska även framöver ha en så nära och omfattande relation som möjligt med Storbritannien.

Vi stärker också relationen till tongivande medlemsstater som Tyskland och Frankrike, liksom det nordiska samarbetet. Det gör vår region tryggare och mer hållbar. I Nordiska ministerrådet driver regeringen genomförandet av den gemensamma visionen att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030.

En förnyad svensk Arktisstrategi ska presenteras under året.

Under flera år har rättsstatligheten och respekten för EU:s grundläggande värderingar undergrävt i vissa medlemsstater. Tillsammans med EU-kommissionen och andra medlemsstater reagerar Sverige tydligt mot denna utveckling.

Det finns idag en oro hos många för att EU-utvidgningen går för fort fram. Det tar vi på allvar. Samtidigt är en nära relation med länderna på västra Balkan viktig för vår gemensamma säkerhet och ekonomi. Vi vill hitta en väg framåt som enar EU och som tydligt bidrar till reformarbetet på västra Balkan. Här är möjligheten att på sikt bli medlem viktigt.

Kommissionen har tidigare föreslagit förhandlingsstart för Albanien och Nordmakedonien. Det har Sverige varit berett att ställa sig bakom.

Sverige stödjer förslaget om en översyn av utvidgningsprocessen, och det är viktigt att alla nödvändiga krav är uppfyllda innan ett land kan bli medlem.

Herr/fru talman,

Diplomatin är vår främsta försvarslinje.

Försvarsberedningen understryker vikten av att värna vår suveränitet och svenska intressen. Det innebär att kunna använda alla de säkerhetspolitiska instrument som står till förfogande, politiska, diplomatiska, ekonomiska och militära, på ett samlat sätt. Så bygger vi en gemensam säkerhet.

Jag vill rikta ett särskilt tack till de svenskar som deltar i våra civila och militära insatser i exempelvis Afghanistan, Irak, Mali och Ukraina. Ni gör en ovärderlig insats för freden och säkerheten internationellt och i Sverige.

Europa måste ta ett större ansvar för sin egen säkerhet.

EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik måste stärkas i syfte att försvara EU:s intressen och värden globalt.

Vår säkerhet stärks av stabilitet och ekonomisk utveckling i EU:s närområde. Vi står fast vid våra åtaganden att stödja reformprocesser i Ukraina och andra länder i EU:s östra grannskap.

Det östliga partnerskapet har nyligen fyllt tio år. Sverige kommer att fortsätta vara drivande inom EU för partnerskapet.

Vi vill även visa att ett sydligt partnerskap är möjligt. Redan i dag finns det nära samarbeten med de nordafrikanska länderna. Men detta måste stärkas och EU ska ge stöd till dessa staters stabilitet och utveckling.

Sveriges säkerhetspolitiska linje ligger fast. Vår militära alliansfrihet tjänar oss väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa. Den förutsätter en aktiv, bred och ansvarsfull utrikes- och säkerhetspolitik i kombination med fördjupade försvarssamarbeten, särskilt med Finland, och en trovärdig nationell försvarsförmåga. Vi ska bidra till långsiktig stabilitet och säkerhet i vår del av Europa.

Den snabba teknikutvecklingen, inte minst inom cybersäkerhet och AI, skapar nya utmaningar i gränlandet mellan konkurrenskraft, handel och säkerhetspolitik.

Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik bygger på sammanhållning i EU och ökat samarbete på bred front: i Norden och Östersjöområdet, inom FN och OSSE, och genom partnerskapet med Nato. En stark transatlantisk länk är viktig för Europas och Amerikas säkerhet.

FN spelar en viktig roll för fred och säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter, och är en central arena för Sveriges arbete med de globala utmaningarna. FN förblir en hörnsten i vår utrikes- och säkerhetspolitik. Vi stödjer Norge i deras kandidatur till FN:s säkerhetsråd.

Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-land eller ett nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Vi ska därför kunna ge och ta emot stöd, såväl civilt som militärt.

Sveriges ordförandeskap i OSSE år 2021 grundar sig i vårt starka engagemang för den europeiska säkerhetsordningen. Det är ett viktigt säkerhetsintresse för Sverige att upprätthålla dessa gemensamt överenskomna principer och åtaganden.

Herr/fru talman,

Alla människor har rätt att leva i trygghet oavsett var man bor. Det gäller både här hemma och i andra länder. Ingen ska behöva se sig oroligt över axeln på väg hem från skolan eller arbetet.

Regeringen har sedan hösten 2014 genomfört en rad åtgärder i kampen mot den organiserade brottsligheten, bl.a. genom straffskärpningar och fler poliser, men också med viktiga brottsförebyggande insatser.

Men vi vet att denna brottslighet också har förgreningar utomlands.

Därför tar vi nya initiativ för att förstärka brottsbekämpningen, via våra ambassader och internationella samarbeten.

Vi tillsätter i Utrikesdepartementet en ambassadör som ges uppdraget att samordna UD:s arbete mot organiserad brottslighet och stötta svenska brottsbekämpande myndigheter.

Våra ambassader får i uppdrag att bevaka frågan om brottslighet med koppling till Sverige.

Vissa ambassader till exempel i västra Balkan, i Sydkaukasien och i Latinamerika får ett särskilt uppdrag att prioritera frågan.

Regeringen kommer att fortsätta det framgångsrika arbetet mot organiserad brottslighet i Östersjöstaternas råd och inom ramen för Barentsrådet, EU:s östliga partnerskap och Nordiska ministerrådet.

Sverige kommer att stärka arbetet för att stoppa flödet av vapen och droger och ta nya steg mot gränsöverskridande brottslighet och terrorism. Europol och Eurojust är centrala i detta arbete.

Herr/fru talman,

Den globala uppvärmningen drabbar oss här och nu.

Det handlar inte bara om direkta konsekvenser av mer extremt väder. Ett instabilt klimat rubbar också ekonomin, livsmedelsförsörjningen och vår välfärd och trygghet.

Klimatförändringarna spär på motsättningar och konflikter. Sverige kommer fortsätta att visa ledarskap genom en klimatdiplomati som uppmanar andra länder till höjda ambitioner.

EU är en nödvändig kraft i det globala klimatarbetet. Sverige ska inom och utanför EU fortsätta att visa ledarskap och bli världens första fossilfria välfärdsland. Vårt klimatarbete är rankat högst i världen. Vi har fördubblat vårt bidrag till den gröna klimatfonden. Vi arbetar både hemma och internationellt för en rättvis omställning.

Fungerande ekosystem är en förutsättning för allt liv. Skogar, våtmarker och hav är hem för en rik biologisk mångfald. Havsmiljön är under starkt tryck från klimatförändringar, överutnyttjande, föroreningar och övergödning. Regeringen vill se ett globalt mål om att 30 procent av havet ska omfattas av marint områdesskydd.

Herr/fru talman,

Demokratien i världen fortsätter att utmanas och ifrågasättas.

Denna utveckling hotar grunden för vår säkerhet och trygghet. Därför intensifierar Sverige arbetet för att försvara och främja demokratin i världen genom demokratisatsningen Drive For Democracy.

Vi bygger allianser med likasinnade länder och organisationer som vill arbeta för att stärka demokratin. Anslagen till demokratibiståndet har höjts.

Vi ökar stödet för det öppna samhället, särskilt för fria och oberoende medier och pressfrihet.

Vi försvarar och främjar hbtq-personers rättigheter.

Vi stärker våra insatser för att bekämpa korruptionen, som är ett av de värsta utvecklingshindren. Alla korruptionsmisstankar inom biståndet följs upp och åtgärdas.

Vi utvecklar handelns betydelse som plattform för dialog om mänskliga rättigheter och demokrati. Senast 2022 ska svenska exportkrediter till investeringar för prospektering och utvinning av fossila bränslen upphöra.

Tilltagande antisemitism är ett växande orosmoln i hela världen och ett demokratihot. Statsministern har därför tagit initiativ till ett internationellt forum i Malmö i oktober 2020 för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism.

Herr/fru talman,

Kvinnors och flickors rättigheter är under attack. Konservativa krafter försöker begränsa rätten för kvinnor och flickor att bestämma över sina kroppar och liv.

Frågor om kvinnor, fred och säkerhet samt kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter är särskilt viktiga att stå upp för.

För att vända utvecklingen krävs modiga insatser på alla nivåer. Därför driver vi en feministisk utrikespolitik.

Det är glädjande att vi fått sällskap av länder som Frankrike, Kanada, Luxemburg och Mexiko.

Inom EU har Sverige och Frankrike tagit initiativ för att effektivisera EU:s jämställdhetsarbete och vi etablerar en feministisk handelspolitik.

Herr/fru talman,

Runt om i världen behöver över 165 miljoner människor humanitär hjälp. I Agenda 2030 finns en färdplan för hållbar utveckling som genomsyrar Sveriges arbete. Sverige har ett effektivt bistånd i världsklass. Regeringen står fast vid enprocentsmålet.

Krig är en katastrof för människor och samhällen. Ofta drabbas barnen värst. Både här hemma, inom FN och inom EU arbetar Sverige för att ta tillvara rättigheter och öka skyddet för barn.

Det är viktigt att EU får ett gemensamt asylsystem som är rättssäkert, humant och långsiktigt hållbart, där alla länder tar sitt ansvar. Asylrätten ska värnas.

Den extrema fattigdomen har minskat sedan 1990, men ojämlikheten ökar.

Ojämlikhet är inte bara orättvist och ett hinder för ekonomisk utveckling – det skapar också en grogrund för spänningar och konflikt. Något vi har sett exempel på vid flera stora demonstrationer världen över, inte minst i Chile. Ökad jämlikhet är en del av Sveriges utrikespolitik.

Initiativet Global Deal främjar social dialog och hållbar tillväxt globalt. I vissa länder är det förenat med livsfara att stå upp för fackligt engagemang och drägliga arbetsvillkor. Fackliga rättigheter är en del av vår demokratisering och kommer att tas upp i alla UD:s landrapporter om mänskliga rättigheter.

Herr/fru talman,

Världshandeln bidrar till att lyfta hela länder ur fattigdom och till genomförandet av Agenda 2030.

Sverige driver som EU-medlem en politik för fri och rättvis handel, som bidrar till hållbar utveckling och skapar jobb i hela landet. Vart tredje jobb i Sverige är beroende av vår handel med omvärlden.

Vi kraftsamlar genom en uppdaterad export- och investeringsstrategi för hela Sverige.

Världsutställningen Expo 2020 i Dubai visar upp svenska företags konkurrenskraft inom hållbarhet och innovation.

Herr/fru talman,

Vi kan inte stå passiva inför kärnvapenhotet.

Utvecklingen är oroväckande: avtal om rustningskontroll överges. Kärnvapenarsenaler byggs ut och moderniseras.

Nedrustning och icke-spridning är en central utrikes- och säkerhetspolitisk prioritering för regeringen.

Regeringen bidrar genom Stockholmsinitiativet för kärnvapennedrustning till kommande översynskonferens om icke-spridningsfördraget NPT. Arbetet tas nu vidare vid ett nytt ministermöte i Tyskland.

Som ordförande i IAEA tar Sverige ansvar för icke-spridning. Efterlevnaden av kärnenergiavtalet JCPOA är central.

Sverige driver på inom ramen för konventionen om vissa konventionella vapen för ett effektivt internationellt förbud mot dödliga autonoma vapensystem som är oförenliga med folkrättens krav.

Herr/fru talman,

Vår nära relation till USA är central för Sveriges säkerhet och välbefinnande.

Ett fungerande internationellt samfund förutsätter ett engagerat USA. Det är oroande att USA lämnar multilaterala samarbeten. Regeringen arbetar för att handelsrelationen med USA ska fungera väl, och att hot om nya handelshinder inte ska verkställas.

-

Regeringens rysslandspolitik ligger fast.

Där vi har gemensamma intressen kan och bör vi, liksom EU, samarbeta med Ryssland. Det gynnar vår säkerhet och stabiliteten i närområdet.

Vi fördömer den ryska aggressionen mot Ukraina och den illegala annekteringen av Krim. Dessa brott mot folkrätten utmanar den europeiska säkerhetsordningen. Regeringen står upp för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet och för varje lands rätt att välja sin egen säkerhetspolitiska väg.

Vi verkar för att EU:s sanktioner mot Ryssland ska bibehållas så länge skälen till att de infördes består.

-

Sverige är redo att bidra till regional avspänning och dialog i Mellanöstern.

Vi fortsätter vårt engagemang i den globala koalitionen mot Daesh. Kurder, kristna och andra minoriteter i regionen måste skyddas.

Regeringen är mån om en god relation med både Israel och Palestina. Sverige verkar liksom övriga EU för en lösning baserad på folkrätten där två stater kan leva tillsammans i fred och säkerhet.

Regeringen har fördömt Iran för nedskjutningen av ett civilt flygplan där 17 personer hemmahörande i Sverige omkom. Vi kräver en oberoende och transparent utredning.

-

Vi har både samarbete och en kritisk dialog med Turkiet. EU har fördömt Turkiets offensiv i nordöstra Syrien. Samtidigt har den syriska regimen under snart nio år hänsynslöst bombat sitt eget land till ruiner. Samtliga tillstånd för svensk export av krigsmateriel till Turkiet har återkallats.

-

Den humanitära, politiska och ekonomiska krisen i Venezuela förvärras dag för dag. Tillsammans med det internationella samfundet verkar vi för en fredlig lösning.

Den ökande polariseringen i Bolivia är allvarlig och har lett till eskalerande våld och skadegörelse.

-

Kinas alltmer aktiva roll på den globala arenan innebär möjligheter och utmaningar. Vi välkomnar riksdagens enighet kring skrivelsen om vår kinapolitik.

Vi för en rak och öppen dialog med Kina som utgår från våra och EU:s intressen. Mänskliga rättigheter och yttrandefrihet är viktiga delar.

-

Indien är en viktig global aktör och partner för Sverige. Det är en betydelsefull marknad som kommer att spela en allt större roll för tillväxt och sysselsättning i vårt land.

På FN:s klimattoppmöte i New York lanserade Sverige och Indien en global ledarskapsgrupp för att driva på klimatomställningen inom den tunga industrin för en fossilfri framtid.

-

Den afrikanska kontinenten har en ung befolkning. Om de många unga får tillgång till utbildning och sysselsättning kan flera afrikanska länder utvecklas i snabb fart. Men utmaningarna är också stora.

Mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet är prioriterade frågor i Sveriges afrikapolitik, men också migration och handel. Det är viktigt att stödja en hållbar utveckling i Afrika. Det kan handla om flickors skolgång och ökad tillgång till el.

Säkerhetsläget i Sahel är fortsatt mycket oroande, inte minst i Mali. Regionen präglas av svaga stater. Situationen är en grogrund för radikaliserings.

Herr/fru talman,

UD hanterar många konsulära ärenden. Det kan gälla kriser, katastrofer eller frihetsberövanden. De flesta får stöd utan offentlighet, men vissa fall får stor uppmärksamhet.

Arbetet med att hjälpa svenskar i nöd utomlands bedrivs alltid med de drabbades bästa för ögonen.

Herr/fru talman,

I oroliga tider med skärpt tonläge från världsledare och aggressivt stormaktsbeteende visar Sverige att en annan väg är möjlig.

I ett öppet demokratiskt klimat med tuffa debatter men också strävan efter samförstånd visar vi att frihet, jämlikhet och öppenhet inte är gårdagens lösningar.

Sverige är och förblir ett av världens bästa länder att leva i och vi gör skillnad i vår omvärld. Det ska vi svenskar vara stolta över.